

FRA MALM TIL DRIVSTOFF.

Av J. H. Paxal – O.G.-nytt, desember 1981.

Under et besøk i Kirkenes i høst, fikk jeg anledning til å besøke gruvene i Bjørnevatn, som er imponerende store. Vi var bare i en del av området, og det minnet om dypet på Langoya, men vel enda større. Her ble det sprengt ut dypt nede – men i dagen – og svære trucker kjørte malmen opp til knusemaskinen, hvor malmen ble redusert i størrelse og sortert ut med magnetisme.

Utenfor knuseriet ligger en røys utskilt stein, som folk kan komme og forsyne seg av når de trenger noe slikt, f.eks. til planering av tomter.

Magnetitt-malmen dumpes ned i jernbanevognene, som frakter den de åtte kilometrene til anlegget i Kirkenes. De største truckene tar 150 tonn, hvilket svarer til 2 1/2 jernbanevogn. Når de dunderer avgårde med full last, blir steinen de kjører på knust til støv, og når regnet kommer, blir det temmelig sølete på veiene i gruvedområdet.

På vår rundtur fikk vi se inngangen til den gruvegangen som i to måneder hadde huset 2000 mennesker i sluttfasen av krigen. Hele gangen har ikke kunnet spares av driften. Et sted det ikke var så sølete stoppet bussen, som kjørte oss rundt, og vi hoppet ut og fant en vakker stripe

malm, som er så typisk for Bjørnevatn.

Malmen som har noen og tredve prosent Fe, blir i Kirkenes omformet til slig med vel 65% jern og pelletert. Kapasiteten er nå henimot 3 mill. tonn pellets pr.år.

Endel av produksjonen går til Island. Da jeg i 1975 en søndag tok båten over fra Reykjavik til Akranes og gikk og plukket zeolitter i et steinbrudd (laumonitt og phillipsitt), blåste det opp en storm så kraftig at både båt- og bussruter måtte innstilles. På byens hotell traff jeg 5 norske karer, som bygget den norsk-islandske ferrosilisium-fabrikken ved Hvalsfjorden like ved. Til denne fabrikken, som nå er i full drift, går pellets fra Kirkenes. Det kommer også kvarts fra Norge.

Jernmalm og kvarts smeltes elektrisk sammen med kull og koks, og kullene trekker til seg surstoffet. Kullmonoxyden i avgassene skulle kunne utnyttes dersom smelteprosessen kunne foregå i en lukket ovn. I dag er ovnene åpne fordi slagg som danner seg oppå smeltmassen må slås løs. En håper nå at det lar seg gjøre å nytte roterende ovner, og at kullmonoxyden kan brukes til metanolfremstilling. Det er håp om her å få drivstoff til bilene i slutten av 80-årene. Så da skulle det bli mulig å rulle rundt på pellets fra Kirkenes.